

Izhaja vsak petek opoldne.
Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37
ali pa: via Geppa 17/III.
Izdača: konsorcij Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Trstilica 20 stotink.

Male novice

Mali koledar.

Petak, 4 jan.: Nedolžni otrošiči — Soba, 5. jan.: Emilijana — Nedelja, 6. jan.: Trokraljevo — Pondeljek, 7. jan.: Valentin, Artur — Torek, 8. jan.: Severin, Teofil — Sreda, 9. jan.: Julijan — Četrtek, 10. jan.: Pavel pušč. — Petek, 11. jan.: Pavlin oglejski.

Sv. trije kralji. Ta dan se blagoslavljajo hiše. Mašnik stopi v hišo in reče: Mir tej hiši! Cerkovnik: In vsem, ki v njej prebivajo. Mašnik: Naša pomoč v imenu Gospodovem. C.: Ki je ustvaril nebo in zemljo. M.: Gospod, uslisi mojo molitev. C.: In moje klicanje naj pride k tebi. M.: Gospod z vami. C.: In s tvojim duhom. Mašnik: Molimo! Blagoslov Gospod, vsemogoven Bog, to hišo: da bo v njej zdravje, sveta čistost, poniznost, pohlevnost, dobrotnost, izpolnovanje božje postave in zahvala Bogu Očetu in Sinu in Sv. Duhu. In ta blagoslov ostani v tej hiši in na vseh, ki v njej prebivajo. Amen. — Nato poskropi s sveto vodo. Družinski gospodar pa napiše s kredo na hišna vrata: C + M + B, to je Gaspar, Miha, Boltazar, ki so imena sv. Treh kraljev. Zraven pripis letnico (letos 1924), zakaj po starem so na ta dan začeli novo leto.

VABILO.

Naročnina znaša tudi letos samo 8 lir. Smo torej najcenejši list. To pa zato, ker delajo uredniki in sodelniki polnoma zastonj. Za nami ne stoji nobena banka in izvzemši par sto lir, ki smo jih nabrali na deželi in objavili, smo brez podpore. Zanazamo se na to, da nam vsak naročnik pridobi vsaj še enega naročnika.

Naznanilo.

Kdor piše Malemu listu, naj napiše poleg drugega Trst-Trieste, via Geppa 17. Ako želi napisati številko **poštnega predala**, mora napisati **tudi** ime lista, sicer pošta ne izroči pošiljatve; torej napišite: «Mali list», Trst-Trieste, casella centro 37.

Na željo

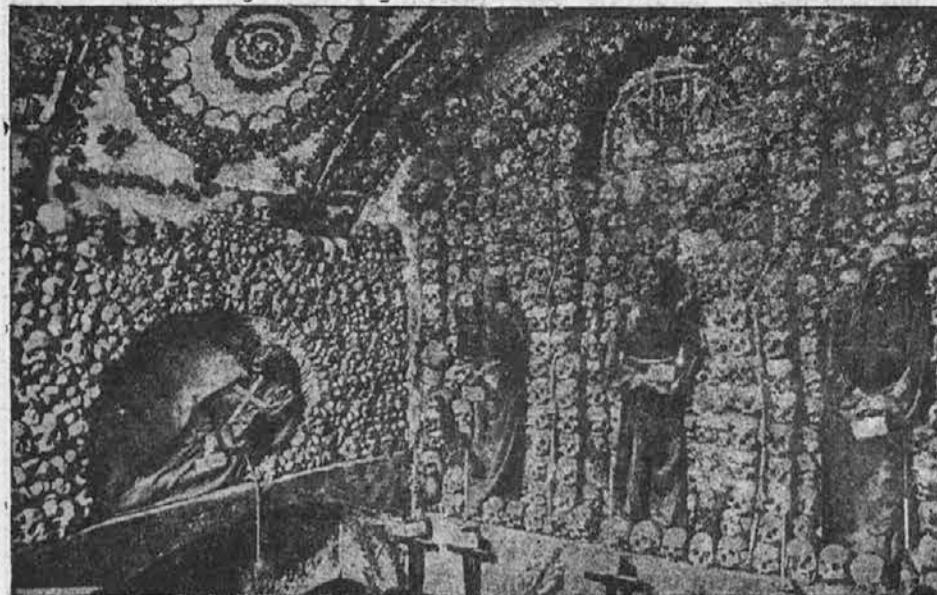
nekaterih priateljev bomo priobčevali odlomke iz zgodovine naših krajev. Danes je na vrsti Bistrice. Nato sledijo odlomki, ki se tičejo Postojne, Jablanice, Predjame, Prestranca, Školjega, Senožeč, Voloskega, Ajdovščine. Te zgodovinske odlomke smo vse posneli iz Valvazorja. Potem pa bomo po drugih virih priobčevali zgodovinske podatke iz tržaške okolice, raznih istrskih in kraških vasi.

Snubitev na Tirolskem.

V nekaterih tirolskih dolinah je tale način snubitve v navadi. Fant vzame steklenico vina pod pazduho in se napoti v hišo, kjer je doma dekle, ki jo želi za ženo. Družina, ki sedi okrog peči, pozdravi došleca in mu ponudi naj sede. Fant prosi kozarec, ga napolni z vinom in ga ponudi izvoljenki svojega srca. Ako dekle odkoni, se fant takoj poslovi. Ako sprejme kozarec, pa ne piše, ampak ga odloži na mizo, potem ve fant, da se dekle še ni odločilo. Ako pa je dekletu fant všeč, izpije vino do dna kozarca in s tem je zvezca zapetana.

Bogatini in ubogi.

Predsednik kitajske republike si je sam določil plačo iz državne blagajne: 145 tisoč dolarjev na mesec, kar znaši 20 milijonov lir na leto. Koliko revnil Kitajcev pa bo od lakote umrlo!

Slika predstavlja kostnik v kapucinskem samostanu v Rimu. Trije prostori so krog in krog obloženi z mrtvaškimi glavami umrlih kapucinov. Kakor vidite, so nekateri okostnjaki skoro celo in ogrnjeni v menisko kuto. Ko vstopis v kostnik, te pretrese in živo se spomniš minljivosti sveta.

Čudni okusi.

V Novi Zelandiji, tem velikem otoku, živi ljudstvo s čudnimi okusi. V čem obstoji pozdrav na primer? Kdor hoče koga pozdraviti, poduha vonj tistega, ki ga hoče pozdraviti. V ta namen se mu približa k ustom, dočim oni diha iz ust. Obenem izreče natih: dobro, dobro! Tako popisuje Darwin v svojih delih.

BANKOVCI PO ENO LIRO NISO VEČ VELJAVNI.

Do 10. januarja morate vrniti vse bankovec po eno liro na posto ali na katerikoli urad. Od dne 11. januarja dalje bodo enolirske bankovci neveljavni. Povejte to tudi starim ljudem, ki ne čitajo.

«Restauratio aerari».

Tako pravijo odborom, ki se ustavijo po vsej državi. Ti odbori bodo zbirali med ljudstvom denar, ki pojde v prid državnemu blagajni. Namen: zboljšati gospodarsko stanje države.

Nova imena starih ulic.

Mnogi deželani, ki prihajajo v Trst in so se preje dobro kretali po mestu, so sedaj vsi zmedeni, ker je toliko ulic prekršenih. Zato navedemo tu nekaj sprememb: staro ime prvo, novo ime v oklepaju. Via Stadion (via Cesare Battisti). Via S. Antonio (v. Dante Alighieri). Via Farneto (v. Ginnastica). Piazza Stazione (p. Libertà). Via Molin piccolo in via Squero nuovo (v. Milano). Molo S. Carlo (m. Audace). Molo Teresa (m. Fratelli Bandiera). Molo della Sanità (m. del Bersagliere). Molo Giuseppina (m. Venezia). Piazza Caserma (p. G. Oberdan). Via Miramar (viale Regini Elena). Via Fontana (v. Franc. Risondo). Via Ponterosso in via delle Poste (v. Roma). Piazza Lipsia (p. degli Studi). Via Massimiliana (v. Terza Armata). Via dell'Olmo (v. Enrico Toti). Riva Carciotti (r. Tre Novembre). Via Caserma (v. Trenta Ottobre). Via Carradori (v. Trento). Piazza grande (p. Unità). Via Belvedere (v. Udine). Piazza Giuseppina (m. Venezia). Via Acquedotto (viale Venti Settembre). Via Scorreria (v. Giuseppe Vidali). Piazza delle Poste (p. Vittorio Veneto). Izstrizite in shranite!

Obolel

je g. Anton Germek, upokojeni učitelj pri sv. Ivanu. Gos od Germek rada v tvo vrsto boriteljev za slovensko kulturno na Primorskem. Stransko svoje značajke i je moral živiti v tretrici Želin delavnemu projektu korajšnega zdravja!

Veliki mislec

Hermann Bahr pravi v neki svoji knjigi: «Vsak človek je misel božja. Bog pa nima navade, da bi isto misel dvakrat misil... In kakor vsak človek, je tudi vsak narod misel božja. Kdor ga zatira, je morilec načrt božjega.»

Tukaj tako, tam drugače.

Mesto Taranto v južni Italiji je postalo po vladnem odloku glavno mesto dežele, Gorico pa so ponižali v služkinjo Vidma.

Vasica,

ki imajo samo osem hiš in šest gostiln, so Levade pri Optiju. Res je, da so Levade na cestnem križišču, toda kar je preveč, je preveč.

Ples na Japonskem.

Japonska je dežela, kjer je ples zaba-a edinole ženskega spola. Japonec bi si štel v nečast, v sramoto, da bi plesal. Absolutno nerazumljivo pa se zdaj aponeci, kako da Evropejci obeh sploh radi plešejo. Japonec bi pod nobenim pogojem ne mogel dopustiti, da bi se njegova žena spustila v vrtinec s kakim moskim. Pač pa plešejo Japonke same, v zabavo ali pa na odrih. S plesom na odru tolmacijo kako pesem zlasti kakšno ljubezensko zgodbo. V tem pogledu so Japonke nenadkriljive

Moški in ženske.

Trdijo, da je v Evropi 475 milijonov oseb; od teh da je 250 milijonov moških in 225 milijonov ženske. Potem takem je na svetu 25 milijonov žensk več kot moških. Pred vojno je prišlo na 1000 moških po 1058 žensk, po vojni pa je na takih 1000 moških kar 1112 žensk. To velja splošno za vse države. Izjemo deata samo Rumunija, kjer pride na 1000 moških samo 985 žensk.

«Edinost»

je kot objektiven in pravičen list priobčila članek 3 kolon odvetnika drja Vratoviča, ki je naperjen zoper Tiskovno društvo v Istri, zoper celo vrsto narodnih mučenikov v Istri. Tenu nič hudega. Teda o odgovorih, kose se dali na Vratovičev članek, ni v pravičnem dnevniku ne duha ne sinha. Ugotavljamo samo, brez prispombe.

Sodnjske spremembe.

Matulje bodo odslej spadale pod vojensko sodnijo. Št. Vid in Šebrelje v temi, Trnovo ob Soči pod slovensko Draguš pod buzetsko sodnijo

MIHEC: Davki se oznanjuje, financi se poganja o na živino in klavirje, na slike in oširje.

JAKEC: Vlada stiska in navaja ustavi jo le polomija.

Tržaško pokopalische

so postavili leta 1825. Pokopanih je na njem nad 330.000 oseb. Do leta 1750. so pokopavali v cerkvah in okrog cerkev. Največje pokopalische je bilo okrog starega sv. Antona, ki je bila tedaj cerkev frančiškanov; groblja so segala čez skofijo, do polovice vrta, po vsem prostoru, kjer je sedaj trgovska šola. Cesar Jožef II. je 1. 1783. prepovedal pokopavati v cerkvah. Nato so začeli precej pokopavati v bivšem skofijskem vrtu, na desno ulice Cattedrale. To je trajalo do 1825, ko so začeli pokopavati pri Sv. Ani. Tedaj je štel Trst 40.000 prebivalcev.

Nad 200.000 oseb

imajo mesta: Bolonja, Catania, Firenze, Genova, Milan, Napoli, Palermo, Rim, Turin, Trst.

Zivljenje 70 letnega meščana.

Clovek, ki je dosegel starost 70 let, je vsega skupaj delal 25 let, spal 20 let, 7 in pol leta se je zabaval, za oblačenje in slačenje je porabil 2 in pol leta, za zauživanje jedi in pičače 2 leti, za umivanje 9 mesecev, za britje 7 mesecev, za brisanje nosa 4 mesece. Večerjal pa je 25 tisočkrat. Ker je pil kavo dnevno dvakrat, je popil skupno 13 hl kave. Tako pise Goriska praktika.

Nesrečna pestunja.

Ljubica Markovič je služila pri neki gospodski družini v Zagrebu. Na štefanovo je pestovala gospojinega otročiča. Ko je bila pri štedilniku, ji je otrok — ne ve se kako — padel v velik lonec vrele vode. Pestunja je v blaznosti tekla na ulico, se je vrnila pod cestno železnico, kjer je tudi našla smrt. Otrok je umrl drugi dan.

Še je živ!

Marko Talotti iz Čedad je izginil pri kobariškem porazu. Zanj so molili, plakali mase, v spominsko ploščo so vklešali slike in ime. Pred božičem je orožniško poveljstvo sporočilo domov, da Marko zivi v Galiciji. Marko, Marko, zakaj nič ne pises? Ali si popolnoma pozabil na zeno in otroke?

Nekateri penzionisti

v Trossenfurtu na Bavarskem so si v svoji revščini sami pripravili vsak svojo krsto ali trugo, da bi po njih smrti domači ne imeli teh stroškov. Kam privede revščina!

Pučki prijatelj.

Ta poljudni list, ki ga je ustanovil Mahnič, eden izmed največjih Slovencev, in ki je moral prenehati, ko so mu narodni nasprotniki vničili lastno tiskarno v Pázinu, prične zopet izhajati. Iščan bo v duhu Dobrilovem, po programu sv. Cirila in Metoda.

Edini list

kommunistične stranke v Italiji je slovensko «Delo». Vsi drugi komunistični listi v državi so zatriti. So pač časi takomb.

Hrvatski odsek Mohorjeve družbe.

V Istri se je osnoval hrvatski odsek goriške Mohorjeve družbe. Letnina znaša 5 lir, za katere bodo dobivali Istrani Mohorjev koledar, en roman, eno gospodarsko knjigo. Vse v hrvaškem jeziku. Imena naročnikov in naročnino pošljite na naslov: J. Grašč, Beram, Vermo-Pisino (Istria).

Izredni deželni zbor istrski

je odobril pravilnik davka na napise sledenih občin: Matulje, Koper. Odobril je pravilnik davkov na vozove in posle za občino Dekani. Odobril je pasji davek za občine Trnovo, Marezige, Oprtalj. Odobril je davke na obrate in prodajalne za občine Oprtalj, Marezige, Volosko-Opatija. Odobril je carinsko tarifo za občine Dekani, Herpelje-Kozina. Odobril je davke na glasovir in biljard za občino Volosko-Opatija, Matulje. Odločitev glede odobritev davkov na vozove in posle v Marezigah pa je odložil.

Veselična prireditev v Rojanu.

Dekliška družba v Rojanu priredi v nedeljo, dne 6. januarja ob 5. uri poldne v svojem domu božično predstavo «Mesija» v štirih dramatskih slikah. Igra, v kateri je vpleteno solo- in zborovo petje, ni bila še nikjer vprizorjena. Toplo priporočamo udeležbo, ker gre ves dohodek v človeko-ljubne namene.

Kako postanem bogat?

Ta misel je precej časa mučila pisano družbo, v kateri so bili krčmar A. Košuta iz tržaškega Križa, Franceta Tenceta, Matijo Pišanca, Matijo Disco in kamenopisca Del Bel in Ernesta Pahorja. Dejali so: kralj dela v Rimu denar, zato je bogat. Poskusimo še mi. In res so šli na delo. Proizvajali so zelo fino izdelane jugoslovanske državne «pildke» in razsejali so 320.000 dinarjev. Policija je povohala in izvohala kamenopisni stroj pri komparetu Košuti v Križu. Policija je dala vse aretirati. Zaprli so tudi Frančiško Gorup iz Žej na mesto sina, ki je od svoje strani povohal nevarnost in šel po svetu. Več ko enega iz te družbe je gnala v to delo revščina. Mi vemo na pr. z govorstvo, da je Pahor iskal delo že celo leto, a ni mogel do njega.

Henry Ford

je ime kralja avtomobilov. Ko je bil deček, je kazal posebno veselje do mehanike. Z 11. letom je že naredil igračo, ki se je sam načrtao s pomočjo pare. Napredoval je tako, da je do danes izdelal v svoji svetovni avtomobilski tovarni na milijone avtomobilov. Dnevno gre iz tovarne okrog 400 (štiristo) avtomobilov.

NAŠA POŠTA.

P. R. Vi nameravate kupiti od sosedu njivo za 2000 lir. Koliko boste plačali taks? Pri prodaji nepremičnin se plača 4.70%, ako znaša kupna cena do 200 L, se plača 6%, ako cena znaša 200 do 400 L, se plača 8.60%, ako znaša kupna cena nad 400 lir. Vi boste potem takem plačali 172 lir.

Rojan.

S. Sporočite nam svoje krstno ime in po možnosti ime osebe, ki jo primerjate, nadalje postajo, na kateri ste službovali. **Štanjel.** Vi mislite prositi posojilnico, da Vam na zadolžnico posodi 5000 lir. Koliko bo taksa znašala? Pri zadolžnicah se plača 1.30%. V Vašem slučaju boste plačali 65 lir. Ako pa bi posojilnica zahtevala, da se dolg vknjiži, potem plačate posebno takso za vpis. Koliko? Pri prvih 10.000 lirah od vsakih 100 L dve liri. Pri vsakem višjem znesku pa za vsakih 100 L 2.50 lir. V Vašem slučaju boste plačali 100 lir. **Francka K.** Vi ste postali polnoletni, ko ste dovršili 21. leto.

Prežalostne reči.

Znano je, da so vzeli fašisti od vseh primorskih poslancev najbolj na piko goriškega poslanca Virgilija Ščeka. Dočim žive sedaj drugi primorski poslanci, slovanski in laški nefošistovski, v priličnem miru, se nahaja gospod Šček pod stalnim preganjanjem. Vzroki so znani. Fašisti poznavajo dobro delovanje vseh poslancev, štejejo organizacije, motrijo... In kmalu so razsodili: ta nam je najbolj nevaren! Posledice tega spoznanja niso izostale. Tržaška kvestura je izvedela, da se nekaj pripravlja proti poslancu Ščeku in je dala po orožnikih podnevi in ponoči zastražiti hišo, kjer g. poslanec v Trstu stanuje.

Zasovražen od narodnih nasprotnikov.

Znano je, da je bil eden izmed najbolj ostrih predstavnikov fašizma v državi odvetnik Pisenti. Ni čudo, da ga je Mussolini imenoval za videnškega prefekta. Poslanec Šček je v času, ko je g. Pisenti najbolj mlatil nše narodne pravice, priobčil na prefekta odprto pismo, v katerem je ostro bičal krivice, ki jih dela Pisentijeva vlada slovenskemu narodu v Italiji. (Razume se, da Edinstvo ni priobčila tega pisma niti ga omenila, ker je morala pisati o dveh poročilih z Japonskega). To pismo, ki ga je ves slovenski narod iz srca odobril, je prefekta strahovito razkačilo in na njegovo pobudo so pisali listi v najostrejšem tonu proti poslancu Ščeku.

V življenski nevarnosti.

«Giornale» je pisal o poslancu Ščeku, da je mrhovina, ki okužuje dobro slovansko ljudstvo, ki bi se naglo asimiliralo, ako bi njega in njegovih prijateljev ne bilo. Listi so pisali, da je treba «ozračje razčistiti». To hujskajoče pisanje je rodilo v vročih glavah — sklep. Trikrat so iskali narodni nasprotniki poslancev v Gorici. Prvikrat so mu v obraz pred pričami napovedali, da ga bodo z nožem prebodli, ako ne neha delati med narodom. Par dni kasneje je izšel v «Giornale» še ostrejši članek in nato so poslanca dvakrat iskali, na Corsu, v tiskarni ter ga čakali pred stanovanjem v Gorici. Opozorjen po nekaterih osebah, je šel g. Šček ponoči na kolodvor, da se odpelje iz Gorice. Tam so ga že čakali oni, ki so mu bili zapretili. Gospod poslanec se je pravčasno umaknil in se je vrnil v mesto. Ker ni bil prav nikjer na varnem, sta ga po nasvetu nekaterih oseb spremila dva starejša gospoda v neko vilo v okolici, kjer je prenočil. Drugi dan je šel na šentpertersko postajo, kjer je vstopil na vlak. Takrat se je to precej razvedelo in g. poslanec je prejel veliko sožalnih pisem.

Komaj deset dni je, odkar so narodni nasprotniki zopet nastopili z grožnjami.

Od bratske strani.

Dočim je poslanec Šček v stalni nevarnosti od strani narodnih nasprotnikov, je prišel v zadnjem času še pod nov ogenj, in to od bratske strani. Že več tednov so se spravili nekateri slovanski bratje pri Edinstvu nadenj in ga srdito napadajo. Osebe, ki so zasledovali spore med strankami v Jugoslaviji, trdijo, da takih napadov, kakoršne prinaša dnevnik, ni še nikdar prinesel noben slovenski list. Imenoma ga «Edinstvo» napada in meče krvido vanj za reči, s katerimi poslanec Šček sploh nima stika.

Posledice tega šuntanja.

Ker se v teh napadih opisuje v «Edinstvu» poslanec Šček v najslabši luči, je umljivo, da čitatelji niso mogli

ostati pri tem brezutni. Saj kri ni voda! Medtem ko se nahaja poslanec Šček v stalni nevarnosti od strani narodnih nasprotnikov zastran njegevega narodnega delovanja, je prejela mati g. poslanca pismo od slovenske narodne strani v Trstu, naslovljeno na poslanca. V pismu pravijo: Velecenjeni gospod poslanec! Zapeljevanje našega krvavečega naroda vpije do neba. Žolč in stup se nam je dvignil do vrha. Samo čudežna sila je trenutno zaustavila naše maščevanje. Vaša prokleta izdajalska žila ne miruje. To je zadnji opomin in obenem konec Vašega barbarstva, sicer bo Vaša izdajalska kri onečastila to sveto zemljo. Osveta!»

Lahko si mislimo, kako je to pismo vplivalo nad 70 letno mater. Na ubogu mater, ki je med vojno prav vse izgubila, ki je morala v vojni trikrat bežati in si je nakopala bolezni, je napravilo to pismo tako grozen vtis, da jo je obšla slabost in je obolela.

Gospod poslanec je dejal: «Za mater mi je žal; kar pa se tiče grozilcev, jih pomilujem, saj so storili le nahajskani od gotove strani. Pa tudi tem odpuščam, saj jih je fanatizem tako presleplil da res ne vedo, kaj delajo.»

Prisilno bivališče.

Pred kratkim se je sestala komisija za določevanje prisilnega bivališča za take, ki jih smatra sodnija, da so nevarni za družbo. Obsodila je dva Istrana v prisilno bivališče po pol leta.

V smislu § 123. policijskega zakona se določi prisilno bivališče osebi, ki je bila dvakrat obsojena v policijsko kontrolo. Ako se obsojenec se nadalje slabob obnaša, tedaj se zbere gori imenovana komisija, ki mora biti v vsaki deželi, ter obsodi dotičnika v prisilno bivališče.

Kam pošlejo take obsojence?

Rimska vlada je določila za prisilno bivališče otroke Pantelleria, Favignano in Lampedusa, ki se vsi nahajajo v Sredozemskem morju in so bliže Afriki kot Evropi. Na teh otokih so zgradili kaznilnice.

Kaj delajo kaznjenci?

Cez dan so prosti. Prosti, kakor se vzame. Ves dan se lahko sprehabajo po samotnem otoku. Zvečer pozvoni glavni ječar in vsi kaznjenci morajo biti «doma». Vsak se poda v svojo malo celico in ječar ga zaklene. Zjutraj morajo ystati s prvim svitom.

Obleka in hrana.

Za obleko skrbi vlada. Poleg tega dobi vsak kaznjenc — bogati ali ubogi — po 60 stotink na dan. Za hrano pa mora kaznjenc sam skrbeti.

Na vsakem otoku je nekaj stotin prebivalcev. Ti so večinoma bivši kaznjenci, ki so po prebiti kazni ostali na otoku, se ondi oženili in si ustvarili družino in dom. Kaznjenci jim delajo kot težaki, pomagajo kmetovati in ribariti.

Iz starih časov.

Odlomki iz zgodovine Bistrice.

— «O» —

Slavni Valvazor piše o Bistrici leta 1689. tole: Bistrski grad leži na Pivki osem milj od Ljubljane, četrtek del ure od vasi in zunaj Trnovo. Grad so sezidali na kamenitem griču, kakor je tudi vse gorovje v bližini kamenito. Tačko pod gradom pride na dan Bistrica. Grad ima ime po vodi, ki je poleti ledeno mrzla in bistra kakor biser. V vodi je vedno dosti postrvi in lososov. Bistrica goni 45 mlinskih koles in 16 zag.

Bistrski grad je zelo star. Na vsak način je bil že pred letom 1380., ko je franciškan Bertold iznasel smodnik.

V tem gradu so gospodovali bistrški gospodje. Zadnji člen te rodovine je bil

Ne morejo ubežati.

Prisilno bivališče je posebno hudo za izobraženec. Kaznjenc ne sme domu, dokler ne prestane kazni, najs se traženo ali deset let. Tudi v slučaju smrti sorodnikov ne. Nekaj torpedov kroži dan in noč okrog otokov, tako da kaznjenci ne morejo ubežati.

Pismo iz Argentinije.

Vse, ki se zanimajo za izselitev v Argentinijo, bo zanimalo tole pismo iz mesta Rosario, ki je za Buenos Ayresom prvo mesto argentinske republike.

Svarilo.

«Smaram za svojo dolžnost, da svarim italijanske državljane pred selitvijo v Argentinijo, ako si niso že vnaprej poskrbeli službo po kakšnem sorodniku ali zanesljivem znamcu. V tej republiki je sedaj brezposelnost velika; v mestih je dosegla brezposelnost število predvojne dobe.»

Na kmetih.

Pismo pravi: «Lažje kakor v mestu se dobi delo na kmetih. Toda kmetije so oddaljene od pristanišč in železniška vozinja zahteva velike svote. Kdor pride v te kraje, zaupajoč v svojo dobro voljo, mora pretrpeti ves križevi pot, preden pride do kruha.»

Kotiček za smeđ.

V Vipavi. Tonče: Ko sem sedaj skočil v vodo, sem zadel ob velikansko ribo, ki je morala biti vsaj en meter dolga. Pepo: Kaj to, ko sem jaz skočil, sem videl na dnu prižgan luč. Tonče: Ti me imaš za nore! Pepo: Nikakor. Ti skrajšaj ribo, jaz upihnem luč.

Stari zuanci. Mož in žena gresta mimo trgovine z lončevino in steklenicami. Trgovec, ki je s prijateljem na vratih trgovine, pozdravi par kar najbolj uljudno. Prijatelj vpraša: Kdo sta? Trgovec: To so moji najboljši odjemalci. Skoro da ni dneva, da bi med njima ne prišlo do bitke na podlagi krožnikov in kozarcev.

Kako živiš?

So ljudje, ki ne živijo niti kot kristjani niti kot ljudje. Živijo kakor živali. Med temi pa najde najbolj različne tipe. So ljudje, ki živijo kakor lastavice, ki ves božji dan le sem pa tja letajo, polovijo nekaj music in zapustijo gnezdo iz blata.

So ljudje, ki živijo kakor pav, ki se samo lepotiči, baha in ponasa.

So ljudje, ki živijo kakor prasici, ki isčejo svoje veselje v žretju in svojo naslado v blatu.

So ljudje, ki živijo kakor lev ali volk, ki samo ropa, davi in skodo dela.

So ljudje, ki živijo kakor osel in vol, ki se pusti vedno goniti in pretepati.

So ljudje, ki živijo kakor krt, ki same v zemlji rije in se ne zmeni za solnce in njegov svit.

So odrastli, ki živijo kakor otroci, ki poznajo samo stiri opravila: jesti, pititi, igrati in spati.

gospod Aloj, ki se je v vojski bojeval zelo hrabro, zlasti takrat, ko je še Štajercem na pomoč proti sovražniku. Kakor pa se mora hrabrost ūputati rdečiti v lastni krv, tako je tudi Aloj padel leta 1291. v boju zoper poganske Ogre, ki so vzdignili vojsko zoper vojvodo Albrehta. Z Alohom je izumrla rodovina bistrških gospodov.

* Kdo je po Alohovi smrti podčeval grad, ni znano. Pač pa vemo, da spada že nekoliko let pod postojansko gospodstvo in je danes last Ferdinanda Auersberga.

V gradu stane le par oseb: čuvaj z družino. Čuvaj pazi na grad, v katerem hraniš bližnji kmetje svoje bolj dragocene stvari, ki bi sicer bile v kmetiških hišah ogrožene, ker se klatijo po okolični malovredneži.

GOSPODARSTVO

Novi občinski davki

DAVEK NA ŽIVINO.

Glede tega davka znajmo to, da ne sme ta davek presegati enega odstotka srednje vrednosti živine. Srednjo vrednost živine določi deželni upravni odbor v sporazumu s trgovsko zbornico, deželnim živinodravnikom ter ravateljem deželne kmetijske sole. Izvzeta je od tega davka sesajoča mlada živina ter živina, od katere se plačuje naslednji posebni davek.

DAVEK NA ŽIVINO ZA VOŽNJO, ZA JEŽO IN NA TOVORNO ŽIVINO.

Obdači se živina z ozirom na delo, ki ga vrši. Zato so oproščena davka teleta in žrebeta, dokler se ne uporabijo kot vprežna ali pa živina za ježo in tovorenje. Obdačljiva je tudi živina, ki se nahaja le malo časa v občini. Vendar se ne obdači živina, ki je manj ko 3 mesece v občini. Radi pregleda se mora živina prijaviti v občinskem uradu v roku, ki ga določuje izvršilni red. Pravilnost prijav ugotovi občinska komisija.

DAVEK NA GLASOVIRJE.

Ta davek mora plačati vsak lastnik klavirja, fizična oseba ali društvo. Občina pa lahko obdavči samo tiste glasovirje, ki služijo javni uporabi. Na vsak način pa so proti tega daveka izdelovalci glasovirjev in vse glashene šole. Najvišji letni davek za glasovir je 20 lir.

DAVEK NA FOTOGRAFIJE 1924.

Davek se mora plačevati od vseh fotografičnih slik, ki so izložene za razpro-

dajo, najsi so razstavljene v izložbenih oknih, na stojnicah ali v fotografičnih ateljejih. Davek se plačuje tako, da se prilepi kolek na obratni strani slike. Županstvo pa udari svoj pečat. Te kolke prodaja občina. Za fotografije od 2 do 60 cm plača 5 st., od 60 do 180 cm 10 st. itd. Tarifo ima županstvo. Občina sme z dovoljenjem dežele in finančnega ministra pobirati stikratni davek na fotografije.

DAVEK NA STAVBINSKE PARCELE.

Vlada lahko pooblasti občine, da smejo uvesti občinski davek na stavbinske parcele. Najvišja tarifa tega daveka je 1 odstotek vrednosti stavbenega prostora. Vlada pa ta odstotek lahko zviša do 3 odstotkov. Vendar se mora od teh treh odstotkov odbiti zemljiska renta, ker je že zapopadena v državnem stavbinskem davku. Zemljiska renta se zaračuna po 1 liro od kvadratnega metra. Občine, ki hočejo uvesti ta davek, morajo izdati prej natančen stavbinski red.

DAVEK NA BIVANJE.

Kdo plačuje ta davek? Vsaka oseba, ki se gotov čas nahaja v tuji občini, a ne plačuje družinskega daveka. Ta davek se odmeri po višini najemninske vrednosti stanovanja; največ pa sme znašati ta davek 10% najemnine za stanovanje. Davek na bivanje pobira občinski blagajnik ali tisti, ki daje stanovanje v najem. Tri četrtine tega daveka gredo občini, ena četrtina pa državi.

Vrednost in poraba pogač.

Pogače so lahko prebavne in zelo redivne, ker imajo v sebi mnogo beljakovin in tolše. Rabiti moramo pogače tam, kjer hočemo žival prisiliti, da použije v kratkem času veliko redivnih snovi. Najprimernejše so lanene pogače, pa so tudi precej drage. Cenejše so sezamove pogače.

Prava mera.

Odrastli živali se daje k večjemu 1½ kg oljnati pogač na dan. Krmijo se zdrobljene, suhe; najbolje je, da jih pomešamo med drugo suho krmo, morebiti rezanicu.

Slošne cene v državi.

ZIVINA. — Milan. Volovi žive teže 1. vrste 5.70—6.20, 2. vrste 4.60—5.60, 3. vrste 3.20—4.40 L. Krave 1. vrste 4.90—5.90, 2. vrste 3.60—4.80, 3. vrste 2.50—3.50. Teleta 1. vrste 5.40—5.80, 2. vrste 4.30—5.30. Padova. Volevi 3.50—4.60 L. Krave 3.25—4.50. Mlečna teleta 6.50—7.—Moka. Verona. Št. 0 lir 155—157, št. 1 sup. 130—132, št. 1 lir 122—124, št. 2 lir 110—112. Otrebi 50 do 53. Krma. Verona. Medika fina 550—600 L. Seno majsko L 55—60. Slama 46—16.50 L. Mantova: majsko seno 1. vrste 45 do 48; 2. vrste 35—38 L; avgustansko 1. vrste 40—44, 2. vrste 37—39 L. Slama stisnjena 19—21 L. **Vino.** V srednji Italiji rdeče 140—160 L na debelo. **Operka.** Milan. Cela: 185—200 L za tisoč kosov. Vota: 8½×12×24 lir 170—190. 4½×15×30 lir 170—190 L. Cement portl. v vrečah kv. 17—19 L. Cene rastejo. **Žito.** Verona. Pšenica domaća 92—94, tuja 1. vrste 108—112. Oves 80—85, rz 70—74, ječmen 105—110.

Sejm v Buzetu 20. decembra. Govede je slo po 3.50 do 4.50 L žive teže. Prašički od 50 do 60 dni okrog 250 L na glavo.

Po čem je lira?

Dne 2. jan. si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 26.10 L.
za 100 č. kron — 67.50 L.
za 1 dolar — 23.15 L.
za 1 funt — 100.30 L.
za 10.000 avstr. kron — 3.2 st.

Oljnate pogače.
Oljnate pogače so tiste tropine, ki nastanejo pri stiskanju različnih oljnatih semen, na pr. lanenega, goričnega, sezamovega, makovega ali bombazevega semena.

DELAVSKI VESTNIK

Naša pomorska industrija propada.

Država se malo ali nič ne briga, da bi naše ladjedelnice oživele. Neki strokovni delavec, ki je bil pri sv. Marku par desetletj, in so ga začasno odpustili pred par meseci, se je v sredo javil pri vodstvu ladjedelnice za morebitno delo. «Niente, benedetto, niente.» Tako so dejali. In to delavcu, ki ima prvorstna spricelvala! Trst in sploh vse naše delavnice od Pule do Milj, od Trsta do Tržiča so v borbi za dobivanje dela z Ligurijo z Genovo na čelu.

Krivice. Od leta 1919. do 1922. je vlada izdala za poprave ladij 17 in ½ milijona lir. Od te svote so prejeli v Genovi 6½ milijonov. Naše delavnice pa, to je tehnični stabiliment, pomorska ladjedelnica (navale), ladjedelnica sv. Marka, lojvod Arsenal: vši nič, samo arsenal sv. Roka je prejel popravljalnega dela za 800 tisoč lir. Kje tu pravica?

Nova naročila. Država je izdala za nova naročila 181 milijonov lir v imenovanih 4 letih. Od teh milijonov so dobili Genoveži 83 milijonov. In naše delavnice? Nič, nič, nič!

Najnovejše reči. Vlada je imela naročiti 4 podmornike. Namesto da bi delo razdelili, namesto da bi vsaj dali delo na dražbo, misli vlada vse delo za 4 podmornike izročiti Genovi. Ta vest ne bo razveselila naših delavcev pri Sv. Jakobu in sploh vseh tistih, ki pričakujejo, da se kaj odpre....

Škedenjski plavži konečno vendarle pridejo do obrata. Mestni svetovalec Suligoj, ki se je zelo ogreval za to, trdi, da bo prislo do kruha nad 500 delavcev. O tej zadavi prihodnjic kaj več.

Slaba uprava.

Za božične praznike je vlada hotela svojim uradnikom napraviti veselo presenečenje. Odredila je, naj se tistim uradnikom, ki prejemajo plačo redno 27. dan meseca, izplača topot tri četrtine plače že 24. decembra, da bo za pince in potice. Poštni uradi so dobili to človekoljubno naredbo pravočasno, toda glej spaka — denarja ni bilo od nikoder. Prišel je božič in odšel, prišel je 27. decembra, dan rednega izplačila — denarja pa še ne. Poštarice so se že priučile na tisto otožno pesem:

Vsi so prihajali,
njega ni b'lo.

Če hoče Mussolini napraviti red v državni upravi, naj reki Tiberi izkoplje novo strugo skozi vsa rimska ministerstva, da bo že enkrat odplavila tiste bataljone dobrodušnih kavalijerjev in komendantorjev, ki se tam igrajo državo. In še pravijo, da bodo svet poitaljančili. Kako neki?!

Katere časopisi naj naročimo?

1. Novi rod, najboljši list za otroke. (Trst, via Udine 35).
2. Gospodarski list, ki ga mora imeti vsak slovenski kmetovalec in v obče gospodar na Primorskem. (Gorica, Corso Verdi 37).
3. Mladika, ki je edini družinski list na Primorskem. (Gorica, ul. Carducci 4).
4. Naš čolnič, ki je glasilo prosvetnih društev. Vsi člani kulturnih društev bi ga morali naročiti. (Gorica, Riva Piazzetta 18).
5. Socialna misel, edini slovenski časopis za socialna vprašanja. (Gorica, via Carducci 4).

NAŠA POŠTA. F. K. Vi se motite. Gostilnica »Andemo de Franc« je stala že davno pred Narodnim domom. Tu je bilo glavno shajališče Slovencev. In gostilno vodi še vedno isti lastnik.

Stoletna pesem.

Naš primorski pesnik Valentin Stačič je že leta 1822. zapel v čast naših kmetovalcev tole pesem:

Kmetovski stan.

1. Stan kmeta vreden je časti, zā nas kmet trudi se; kdor kmečki stan zasramoti, Sam malo vreden je.
2. Še pred ko solnce gori gre, že dela kmet trdō in stri, kar vsakim' pridu je, veselje mu je to.
3. V obraza potu kmet vdobi svoj zivež ino da tud mestom ljubi kruh; sicer bi povsod le lakot bla.
4. Da vreden je, naj vsak spozna, stan kmečki vse časti! Kdo ve, kje bi dežela bla, da kmet je ne redi?

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobej sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria)

od 9-12 in od 3-5.

Največja zaloga

vsakovrstnih koledarjev

se dobi v

KNJIGARNI - PAPIRNICI

J. ŠTOKA

Trst, Via Milano št. 37

Zobozdravniški ambulatorij

Zobotehnik

M. Godina

Via Genova št. 13 prvo nad.

TRST

od 9-1, od 3-7

— ob nedeljah od 10-12 —

Najvišje cene plačujem za kože

lisic, kun, zlatic,
dihurjev, vider,
mačk, jazbecev,
veveric, krtov,
divjih in domačih
zajcev.

D. Windspach

Trst - via Cesare Battisti 10-II vrata 16

Gorica, Gospaska ulica.

Sprejmem tudi po pošti.

D. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria
(Travnik) v hiši Paternoli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcijoniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

MALI OGLASI

tanjo 20 stot. za besedo. Pri 5 kratni 10%, pri 26 kratni 15%, pri 52 kratni 10% popusta.

VELIKA ZALOGA papirja, papiratih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrđka Gastone Dalimar Trst - via Ugo Polonio 5.

Kaj nam z dežele pišejo

Zakaj so občinski svet odstavili? Smo nobel: imamo občinsko tipkarico! — Naši fantje v Aleksandriji. — Vlada vidi, da je vse zanič. — Vprašanje dobrega okoličana.

Iz tržaške okolice nam pišejo:

«Prosim, g. urednik, pojasnite, zakaj so v odboru društva Edinost izvolili samo advokate in trgovce in dva prijatelja, S. M., vrtnar v tržaški okolici». Op. ur.: Zakaj to vprašate? Kaj ste tudi vi s plankami zabiti?

SLAVINA.

Gre že v klasje vladni odlok, da imamo pre malo osoba v občinski pisarni. Dobili smo tipkarico na stroj. Mogoče dobimo še občinski avtomobil! Kaj to, saj so davkopalčevalci bogati. Tako misijo tisti, ki za nas skrbijo.

SLAVINA.

Ata Mussolini je poslal kralju pismo, v katerem piše, zakaj je bilo treba razpustiti občinski svet. Pismo, ki ga je priobčil uradni list dne 28. decembra, se v glavnem glasi: Občinski svet se je pokazal za popolnoma nesposobnega, da bi rešil vprašanja, ki so nastala po upeljavi laških postav v novih deželah. Uprava je v neredu: ni pravilno ustavljene občinske pisarne; akti ležijo in se ne rešujejo; v občinski

pisarni ni dovolj osoba. Vsled nesposobnosti občinskih svetovalcev je vsa oblast v rokah župana in tajnika, ki to izkorisčata v to svrho, da neprestano vršita protidržavno propagando tudi preko meja občine in s tem se ustvarja položaj, ki zna težko oškodovati javni red. Čudno se nam vidi, da v dalnjem Rimu pozna tako natančno naše razmere, dočim mi, ki smo tu doma, ne vemo na pr. nič o kaki protidržavni propagandi.

ALEKSANDRIJA (v Italiji).

Slovenski fantje-vojaki, ki služimo pri proviantu, pozdravljamo fante, dekleta, sorodnike in prijatelje v domovini in jim želimo srečno novo leto. Žnidaršič Josip iz Betanje, Žnidaršič Mirko iz Bistrice, Gomizelj Josip iz Dutovelj.

VOJŠČICA.

Vlada je blagovolila razpustiti na občinski svet. Najprej je bil župan za nič, sedaj je tudi občinski svet postal za nič. Pričakujemo še razpust občine. Tudi žaba se je napihovala pa je vendarle počila.

Občni zbor tržaškega pol. društva Edinost

se je vršil 30. decembra 1923. Zbor je očvoril dr. Wilfan, nakar je pozdravil društvo dr. Vratovič kot zastopnik istrskega društva. Dr. Čok je prežidal tajniško poročilo. Dr. Gabršček je dejal, da zastopa goriško pol. društvo samo svoje člane, in niti vseh ne, ker da so vsi narodni člani izstopili iz njega; goriško društvo da neti razdor. Nato je dr. Wilfan govoril o sestavi novega odbora. Dr. Wilfan meni, da se mora vrhovno narodno vodstvo koncentrirati ne v Gorici, ampak v Trstu. To da je gola resnica. Spora z Goriško ni več, zakaj goriška organizacija predstavlja samo nekatere dele Goriške, ne pa vse dežele. Po petminutnem odmoru so v smislu pravil izvolili novi odbor iz 10 članov: dr. Wilfan, odv. dr. Čok, odvet., dr. Slavik, odvetnik, dr. Ražem, odvetnik v Trstu, dr. Karel Podgornik, odvetnik, Srebotnjak Rado, trgovec v Lokvi, Kraigher Josip, trgovec v Postojni, Duršot Franjo, trgovec v Renčah, Žerjal Matija v Borštu, Modrijan Viljem, uradnik v Trstu. Po volitvi odbora je govoril g. poslanec Lavrenčič iz Postojne o potrebi naše politične in gospodarske organizacije, o zaščiti obrtnikov, o razširjenju delokroga kmetijske družbe, o informacijskem uradu za dopisovanje v drugojezične liste, zlasti laške. Laška javnost je vse pre malo informirana o naših razmerah. Odvetnik dr. Fornazarič iz Ajdovščine je izjavil, da je obsodil goriško društvo in njega grdo postopanje. Poudarjal je, da je treba proti Straži in Malemu listu ustanoviti še en list — tednik. Dr. Slavik je opozoril na to, da bodo bržas v kratkem volitve v parlament, za katere se je treba pripraviti za krepak nastop. Dr. Wilfan je dejal, da bodo računi o obrambnem skladu kmalu gotovi in da bodo objavljeni. Po razgovoru o še nekaterih drugih zadevah se je zaključil občni zbor.

Naše pripombe, vesele in nevesele. 1. Odkrito rečeno: veseli nas ne prav nič, da so v deseteročlanskem odboru tako malo vpoštevani razni stanovi, predvsem delavski, kmečki in duhovski. O učiteljih vemo, da ne smejo biti v pol. odborih. Od desetih

sestnik Oberhammer, župan v občini Prags. V preteklem letu je zveza priredila 138 zborovanj in okrog 40 predavanj o novih davkih. Kmetska zveza je krepko podpirala vsa stanovska in gospodarska stremljenja kmečkega stanu. Samo mi smo brez take organizacije! Kmetje, na noge!

Davek na gostilne v l. 1924.

Ta davek se tice gostiln, krčem, kavarn, trgovin, ki prodajajo alkoholne pijače. Davek znasa 30% resnične najemnine, ki se plačuje za obratne prostore, ali pa dozdevne najemnine, ki bi se plačevala, ako bi bili prostori dani v najem. Najemnina pa se računa samo od prostorov, v katerih se zauživajo jedi in pijače. Najmanj pa treba plačevati 50 lir davka na leto.

Opozorilo.

Ako pa prodaja samo vina in nobene druge alkoholne pijače, potem plačas davka samo 10% resnične ali dozdevne

najemnine obratnih prostorov. V slučaju, da plačuješ letne najemnine manj ko 200 lir, ali pa, da je najemnina vrednost dotičnih prostorov manjša ko 200 lir, se davek sme znižati na 20 lir na leto.

Kaj je dozdevna najemnina?

Ako si gostilničar in obenem lastnik prostorov, ne plačuješ najemnine. Pa vendar več približno, koliko bi moral plačevati, ako bi bili prostori tuji in bi jih ti moral vzeti v najem. To je dozdevna najemnina.

Obnova licence.

Kdor bo zanaprej ob letu prošil za podaljšanje licence, bo moral predložiti pobotnico, da je že plačal občinski davek od licence.

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8.

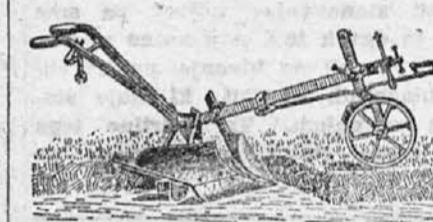
Ume učinkov: za en centimeter višine v eni koloni štiri lire. Popusti: pri 5 kratni objavi 5 od sto, pri 10 kratni 10 od sto, pri 26 kratni 20 od sto, pri 52 kratni 30 od sto popusta

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8.—18. in od 15.—19. Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slovencem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zajamčeno.

EGIDIJ SCHIFFLIN, koncesijonirani zobotehnik.

Kmetovalci pozor!

M. Brezigarin sin

GORICA, Via arducci (nekaj Gospaska ulica) št. 19

Oglejte si bogato zaloge plugov in kmetijskih strojev, iz znamenitih nemških in čeških tovarn.

Cene brez konkurence.

PODRUŽNICA

„Ljubljanske kreditne banke“ v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

CENTRALA: LJUBLJANA

Dežniška glavnica in rezerve: Din 25.000.000.

Rezerva S H S Din 16.000.000.

PODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

— Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

„Al bon Furlan“ je najcenejša gostilna v Gorici. Dobra, obilna hrana. Poskusite! Ulica sv. Ivana (get.)

Zadružna klet v Bujah

Cantina sociale coop. di B. je. Istria

ZALOGA V TRSTU

via Gatteri 16

izvrstna istrska vina v tranzitu: namizna in razkošna. Prvovrsten moškat. — Cene absolutne konkurence.

Tirovska kmetska zveza

je imela svoj treti občni zbor. Iz poročila je razvidno da ima zveza 117 krajjevih skupin. Predsednik zveze je po